

N:o 153.

Af Herr Grefve E. Sparre: Angående tillägg till lagens stadgande i 15 kap. Rättegångs-balken om laga fullmäktig.

Redan i 1734 års lag har man, inseende behofvet af dugliga saksförare, nedlagt fröet till en saksförare-institution genom bestämmelserna i 15 kap. 2 § Rättegångs-balken, som är af denna lydelse: »De, som för andra må tala och svara, skola vara oberyktade, ärlige, redlige och förståndige män. Ej bör någon allmänneligen dertill brukas, som af Rätten, der saken drifves, ej godkänd är och lof dertill fått. Vill parten bruka till fullmäktig sin skyldeman, eller den i hans tjenst är, eller han eljest hafver förtroende till; stånde det honom fritt. Konungens betjente, som kronans uppbörd ej hafva, må ock för sina vänner tala, när deras förmän det tillåta, och de sin tjenst dermed ej försumma, eller det mot deras embetes pligt ej strider»; och vidare finnes i 9 § stadgadt: »Den, som fått af Rätten lof att rättegångssaker drifva, vare skyldig, att utan betalning hjälpa de fattiga för Rätta, då domaren det pålägger». — Men det frö till en saksförare-institution, som sålunda blifvit utsådt, har nästan helt och hållet blifvit qväfdt, då, inom hela riket, Göta Hofrätt samt Hofrätten öfver Skåne och Blekinge äro de enda domstolar, der personer förordnas att vara saksförare. Kastar man en blick på förhållandet i Frankrike, England och Amerika — de länder der civilisationen och industrien mest framskridit — finner man de fleste civile embetsmän derstädes hafva längre eller kortare tid egnat sin verksamhet åt advokatycket. Ingen förordnas i dessa länder till domare, med mindre han förut vissa år praktiserat såsom advokat. Hos oss deremot finnes i hela landet knappt femtio personer, som förtjena benämningen advokater, och ännu färre äro de, hvilka ega kunskap och förmåga att så som sig bör utöfva yrket. Allmänheten, särdeles på landsbygden,

saknar kunnige personer att i sina rättegångsangelägenheter rådfråga. Ett sådant förhållande mångfaldigar både tvisternas antal och det besvär, som domaremakten måste underkasta sig för deras utredande och afdömande. För affärsmanen och industriidkaren, ja, för alla, är det likvisst högst angeläget att på de ställen, der de hafva något i rättsväg att uträtta, ega någon pålitlig, till namn och adress känd person, till hvilken de kunna vända sig.

På det att emellertid någon åtgärd måtte varda vidtagen för afhjelpande af olägenheterna i anmärkta hänseendet, får jag, under åberopande jemväl af de motiv, som innefattas i Lag-Utskottets betänkande N:o 39 vid 1869 års riksdag, i öfverensstämmelse med Riksdagens då uttalade mening i ämnet, vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville dels för sin del besluta en författning, så lydande:

Såsom tillägg till hvad lagen i 15 kap. Rättegångsbalken angående laga fullmäktig innehåller förordnas som följer:

Vid hvarje allmän domstol skola minst två skicklige män bemyndigas att såsom fullmäktige tillhandaga parter, som dem anlita. Dessa fullmäktige skola nämnas, vid Hofrätt och Underrätt af Rätten sjelf och vid Högsta Domstolen af Konungens nedre Justitie-revision;

dels ock genom underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t, såvida berörda lagförslag godkännes, täcktes i nåder meddela erforderliga föreskrifter, i ändamål att ifrågavarande sakförarens namn och adresser må komma till allmänhetens kändedom.

Stockholm den 27 Januari 1872.

Eric Sparre.